

Laura Keski-Orvola
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Helmikuu 2021

LASTENSUOJELUN VIRKA-AIKAISEN PÄIVYSTYKSEN TOIMENKUVA JA ALUEELLISET EROT HELSINGISSÄ

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Lastensuojeluilmoitusten vastaanottaminen edellyttää sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 § ja lastensuojelulain (417/2007) 26 § mukaista kiireellisen avun tarpeen välitöntä arvioimista. Lastensuojeluilmoitusten vastaanottamisen sekä niihin liittyvien jatkotoimenpiteiden arvioinnin ja toteuttamisen käytännöissä on kunnallisia eroja (ks. Kuusikko-työryhmä, 2020). Helsingissä niistä vastaa virka-aikaan (8.15-16.00) lastensuojelun virka-aikainen päivystys, joka on organisoitu osaksi Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja tuki -tiimien työtä.

Virka-aikaisen päivystystyön toimenkuva on moninainen, sillä välitöntä reagoimista edellyttävien tehtävien määrä vaihtelee päivittäin ja alueittain. Päivystykseen tulee myös yhteydenottoja, jotka eivät vaadi reagoimista saman päivän aikana. Työn vaihtelevuuden vuoksi sen ennakointi, organisoiminen ja resursointi on ajoittain haasteellista.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa lisätietoa Helsingin kaupungin lastensuojelun virka-aikaisen päivystystyön työnkuvasta sekä mahdollisista alueellisista eroista päivystystyön luonteesta ja sisällöstä.

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksessa käytettiin käytettiin kaikista seitsemästä Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja tuki -tiimeistä kerättyä päivystysseuranta-aineistoa. Aineiston keruu oli toteutettu tiimeistä kootun työryhmän toimesta, ja se toteutettiin ajalla 1.-30.9.2020. Jokaisen virka-aikaiseen päivystykseen osallistuneen työntekijän tuli tilastoida tekemänsä päivittäiset

työtehtävät paperiselle lomakkeelle annettujen ohjeiden mukaisesti. Lomakkeita palautui 319 kappaletta, ja ne sisälsivät 4337 tilastoitua työtehtävämerkintää sekä 94 sanallista tarkennetta tai avointa kommenttia.

Tilastollinen aineisto analysoitiin määrällisesti ja avoimet kommentit laadullisesti.

TULOKSET

Aineiston perusteella lastensuojelun virka-aikaisen päivystyksen suurin yksittäinen seurantalomakkeeseen eritelty tehtäväluokka on "ohjaus, neuvonta ja konsultointi." Päivystystyö sisältää kuitenkin runsaasti lastensuojeluilmoitusten ja sosiaalihuoltolain mukaisten yhteydenottojen vastaanottamista, joka edellyttää sosiaalihuoltolain 36 §:n ja lastensuojelulain 26 §:n mukaista kiireellisyyden arviointia. Osa tästä hoituu puhelimitse, eikä vaadi esimerkiksi päivystyksellisiä tapaamisia. Mikäli tapaamisia järjestetään, ne eivät aina johda kiireellisesti järjestettäviin tukitoimenpiteisiin. Akuuttiperhetyön aloittaminen ja sijoitukset ovatkin melko harvinaisia. Toteutuessaan ne kuitenkin kuormittavat päivystystä ja saattavat vaatia työpanosta myös niiltä työntekijöiltä, jotka eivät ole päivystysvuorossa.

Tiimit jakautuvat tehtävämäärien perusteella kolmeen eri kokoluokkaan. Kuormittavimpana päivystys näyttäytyi alueella E, jota selittää ainakin osittain muita tiimejä suurempi sijoitusten, akuuttiperhetyön aloittamisen ja kiireellisten tapaamisten määrä.

Kaikkien tehtävien prosentuaalinen jakautuminen tiimien kesken

Alue F	25.4
Alue E	22.6
Alue A	13.6
Alue C	12.4
Alue G	8.9
Alue D	8.6
Alue B	8.5
YHTEENSÄ	100

IDEAT KEHITTÄMISEEN

Aineisto tarjosi ensisijaisesti kuvailevaa tietoa päivystystyöhön kuuluvien tehtävätyyppien laskennallisista määristä. Avoimien kommenttien perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että vähäisestä määrästä huolimatta kiireelliset sijoitukset ja akuuttiperhetyö kiinnittävät huomattavan paljon resursseja ja vaikeuttavat ajoittain tiimien perustyötä palvelutarpeen arviointia. Tarkoituksenmukaisten toimintamallien kehittämiseksi tarvittaisiinkin tarkempaa tietoa kiireellisten toimenpiteiden järjestämiseen kuluvaan työajasta. Kiireellisyyden arviointia taas voisi helpottaa yhtenäinen, selkeästi määritelty arviointikriteeristö.

LÄHTEET

Kuusikko-työryhmä (2020). Kuuden suurimman kaupungin lastensuojelun palvelut ja kustannukset vuonna 2019.

Lastensuojelulaki (417/2007)

Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)

Eri tehtävätyyppien prosentuaalinen osuus koko Helsinki

Ohjaus, neuvonta, konsultointi	20.9
Ilmoitukset ja yht.otot sähköisesti	18.1
Ensiarvioon liittyvä työ	16.3
Ilmoitukset ja yht.otot puhelimitse	15.1
Avohuollon as. liittyvät	11.2
Muu työ	8.2
Kaikki yht.otot klo 15 jälkeen	4.1
Päivystyksessä tehdyt selvitykset	2.1
Tapaam. & toim.piteet toimistolla	1.6
Tapaam. & toim.piteet muualla	1.5
Sijoitus	0.4
Siirto sosiaalipäivystykseen	0.3
Akuuttiperhetyö	0.1
YHTEENSÄ	100